företagarna

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm	Vår referens	Dnr
2026-10-30	Olivia Karlsson	FI2026/01654

Remissyttrande

Promemorian *EU:s penningtvättspaket*

Företagarna har getts möjlighet att avge remissyttrande om den ovan angivna promemorian. Nedan följer våra huvudsakliga synpunkter.

Förslaget i korthet
Promemorian behandlar regler om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, vilket är ett rättsområde som huvudsakligen regleras på EU-nivå. Sådana regler har funnits i unionsrätten under lång tid, men kommissionen har identifierat brister i medlemsstaternas genomförande och ett ökat behov av harmonisering och gemensam tillsyn. I maj 2024 antog EU därför ett nytt penningtvättspaket.

Paketet omfattar två förordningar och ett direktiv. Förordningarna innehåller bland annat regler som syftar till att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelser om EU:s nya myndighet på området, AMLA. Direktivet reglerar tillsynsmyndigheter och finansunderrättelseenheter. Det nya regelverket innehåller även bestämmelser som ska motverka att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs.

Den nu remitterade promemorian innehåller förslag på lagändringar som krävs för att anpassa svensk rätt till EU:s penningtvättspaket. Det nya regelverket innebär genomgående skärpta krav. Jämfört med dagens regler föreslås bland annat följande förändringar:

- Fler företag ska omfattas av skyldigheterna.
- Reglerna om tillsyn över och ingripanden mot företag som åsidosätter sina skyldigheter ska samlas i den nya penningtvättslagen.
- Registret över verkliga huvudmän ska innehålla fler uppgifter och att Bolagsverket ska få ett utökat ansvar för att säkerställa att uppgifterna är korrekta.
- Polismyndigheten, i egenskap av Sveriges finansunderrättelseenhet, ska få utökade möjligheter att trots sekretess lämna viss information till företag och besluta om övervakningsåtgärder, samt att finansunderrättelseenheten och Säkerhetspolisen ska kunna besluta om tillfälliga dispositionsförbud för konton och affärsförbindelser som företagen förvaltar.

Lagändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 10 juli 2027.

Företagarnas inställning

Företagarnas övergripande synpunkter

Företagarna stödjer fullt ut ambitionen att bekämpa ekonomisk och organiserad brottslighet. Sådan brottslighet skadar inte bara samhället i stort, utan skapar också osund konkurrens som drabbar seriösa företag. Ett effektivt regelverk mot penningtvätt ligger därför även i företagens intresse.

Samtidigt medför regelverket omfattande skyldigheter för företagen. Redan dagens regler och tillsyn innebär höga administrativa kostnader och en rättsosäkerhet för många företag. Problemen är särskilt påtagliga för små företag, som har begränsade resurser att tolka komplexa regler, upprätta rutiner och sköta myndighetskontakter. Promemorian konstaterar att det nya regelverket kommer att öka både kostnaderna och den administrativa bördan. Fler företag ska omfattas, samtidigt som nya eller utökade krav införs på bland tillsyn, lämplighetsprövning, rapportering, teknisk anpassning och uppgifter om verkliga huvudmän. Företagarna ser med oro på denna utveckling och understryker att små företag behöver proportionerliga krav.

Företagarna har förståelse för att många krav följer direkt av EU:s penningtvättsförordning och därför inte kan undanröjas genom det svenska genomförandet. Det förändrar dock inte att företagens samlade regelbörda ökar. Sverige bör därför använda det nationella handlingsutrymmet för att förenkla genomförandet, samordna tillsynen och begränsa företagens kostnader. Därutöver bör Sverige inte införa mer betungande krav än vad EU-rätten kräver.

En effektiv brottsbekämpning förutsätter dessutom att reglerna går att förstå och tillämpa. Om kraven är så komplicerade att seriösa företag har svårt att följa dem riskerar resurser att läggas på administration utan motsvarande förbättring av brottsbekämpningen. Tillsynen och kravnivån måste därför vara riskbaserade och proportionerliga i förhållande till företagens storlek och förutsättningar. Regeringen måste också säkerställa att berörda företag får tydlig, samordnad och branschanpassad vägledning i god tid innan reglerna börjar tillämpas.

Områden som kräver vidare analys och justering

Nationell särreglering av kontanthandlare

Det gemensamma EU-regelverket innehåller ett förbud mot att ta emot eller göra kontantbetalningar över 10 000 euro, med möjlighet för medlemsstater att införa lägre gränser. Företagarna välkomnar att promemorian inte föreslår att Sverige ska använda möjligheten att införa en lägre gräns. Promemorian föreslår dock att Sverige ska behålla sin reglering om att kontanthandlare utgör ansvariga enheter vid kontanttransaktioner om 55 000 kronor eller mer, innebärande att en bred krets svenska varuhandlare åläggs fullständiga penningtvättsskyldigheter, såsom riskbedömning, kundkännedom, interna rutiner och rapportering. Detta innebär att svenska företag riskerar att omfattas av krav som motsvarande företag i andra medlemsstater inte behöver uppfylla. Regleringen riskerar således att skapa skillnader inom den inre marknaden. Promemorian visar inte tillräckligt tydligt vilket konkret problem den nationella särregleringen ska lösa eller att nyttan står i proportion till företagens kostnader. Företagarna avstyrker därför förslaget.

Tillsyn, vägledning och avgifter

Företagens skyldigheter bör inte utvidgas utan att tillsynsmyndigheterna samtidigt får tillräckliga resurser för att ge stöd när reglerna är nya eller oklara. Promemorian bedömer att tillsynsmyndigheterna får fler tillsynsobjekt och mer omfattande uppgifter samt att förslaget medför ökade kostnader om 29 miljoner kronor årligen per länsstyrelse. Trots detta föreslås kostnaderna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Det skapar en risk för att företag får sämre service och vägledning från myndigheterna. Därtill öppnar promemorian för att vissa handläggnings- och tillsynskostnader kan finansieras genom avgifter, vilket riskerar att i stället föra över den ökade ekonomiska bördan på företagen.

Därtill innebär regelverket att företag riskerar höga sanktionsavgifter, vilket medför ett stort behov av att vägledningen och tillsynen är enhetlig och tydlig. Tillsynen måste i första hand hjälpa företagen att göra rätt, särskilt under den första tiden efter att reglerna har börjat tillämpas och för företag som för första gången blir ansvariga enheter. Regeringen bör därför säkerställa samordnade nationella riktlinjer för tillsynsmyndigheterna och en gemensam digital ingång som leder företagen till rätt myndighet och samlar vägledning, frågor och svar samt publicerad tillsynspraxis. Det behövs också offentlig och regelbundet uppdaterad information om vanliga brister. Vid en första, mindre allvarlig brist som snabbt rättas bör tillsynsmyndigheten som huvudregel välja vägledning eller föreläggande framför sanktionsavgift.

Proportionalitet och rättssäkerhet vid sanktioner

Promemorian innehåller flera sanktionssystem där möjligheten att beakta uppsåt, oaktsamhet och överträdelsens allvar varierar. Ingripanden och sanktionsavgifter måste vara förutsebara och proportionerliga, och tillsynen måste skilja mellan aktörer som försöker följa reglerna och dem som medvetet kringgår dem. Lagstiftningen, förarbetena och myndigheternas vägledning bör därför tydligt ange hur proportionalitetsbedömningen ska göras.

Företagarna välkomnar att lagförslaget kräver hänsyn till bland annat överträdelsens allvar, varaktighet, upprepning, graden av ansvar och företagets finansiella ställning. När EU-rätten medger det bör mindre allvarliga brister som snabbt rättas mötas med den minst ingripande åtgärd som säkerställer efterlevnad. Regeringen bör även i författningskommentaren eller annan vägledning ge exempel på omständigheter som kan utgöra särskilda skäl att sätta ned eller efterge en sanktionsavgift. Det kan exempelvis vara att felet är en engångsföreteelse, snabbt har rättats, beror på otydlig myndighetsinformation eller har begränsad betydelse för risken för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Registrering av verkliga huvudmän

Förslaget innebär bland annat att fler uppgifter ska registreras, att ändringar ska anmälas utan onödigt dröjsmål och att företagen minst en gång per år ska kontrollera att uppgifterna är aktuella. Det medför ytterligare administration och kostnader för företagen. Digitalisering bör användas för att minska företagens arbete, inte enbart för att digitalisera nya uppgiftskrav.

Utgångspunkten bör vara att företag inte ska behöva lämna samma uppgift flera gånger till det offentliga. När korrekta uppgifter redan finns hos en offentlig aktör bör Bolagsverket, när de rättsliga och tekniska förutsättningarna medger det, hämta eller förifylla dem och låta företaget bekräfta eller korrigera uppgifterna. Företagen behöver också tydliga och lättillgängliga besked om vilka förändringar som ska anmälas och inom vilken tid. Information om skyldigheterna bör lämnas vid företagsregistrering och andra relevanta myndighetskontakter. Formulär och digitala tjänster bör utformas och testas tillsammans med de företag som ska använda dem. Företagarna tillstyrker Bolagsverkets förslag om avgiftsfri registrering under en övergångsperiod, och anser att möjligheten att göra registreringen permanent avgiftsfri bör utredas.

De-risking

En central fråga som inte behandlas i promemorian är bankers nekande eller uppsägning av företagskonton. Företagarna ser en risk för att skärpta krav och höga sanktionsavgifter stärker bankernas incitament att välja bort kunder eller branscher som uppfattas som svåra att riskbedöma. Ett riskbaserat regelverk får inte leda till kategoriska kundavvisningar i stället för individuella riskbedömningar. För små företag kan ett nekat eller uppsagt konto i praktiken omöjliggöra löneutbetalningar, leverantörsbetalningar och andra grundläggande skyldigheter. Finansinspektionen

har dessutom konstaterat att *de-risking* kan motverka penningtvättsregleringens syfte genom att betalningsflöden flyttas till aktörer med sämre insyn och kontroll.[1]

Företagarna anser därför att regeringen skyndsamt bör utreda en lagstadgad rätt för små företag till betalkonto med grundläggande betaltjänster, när tillräcklig kundkännedom kan uppnås och riskerna hanteras proportionerligt. Innan en ansökan avslås eller en kundrelation avslutas bör banken göra en individuell och dokumenterad riskbedömning samt överväga mindre ingripande åtgärder, exempelvis begränsade tjänster eller förstärkt övervakning. Regeringen bör även utreda en oberoende prövnings- eller tvistlösningsordning.

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Olivia Karlsson
Näringspolitisk expert
Företagarna

[1] Finansinspektionen, *Rätten till betalkonto – redovisning av Finansinspektionens tillsyn*, 2023